

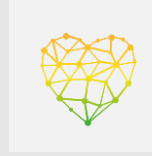

Tulevaisuuden lastensuojelu

Keski-Uusimaa
Kehittämiskoordinaattori Vappu Koskinen

Lastensuojelun monitoimijaisen verkoston päihdepalvelut

Monitoimijaisen päihdetyöskentelyn työkalupakki

Monitoimijainen päihdetyöskentely
lastensuojelun avohuollon asiakaslapsen ja -nuoren kanssa

Työskentelymallin työkalupakki

Avohuollollinen intensiivinen työskentelymalli

- Työskentelyn perustana monitoimijaisuus ja työparius.
- Systeminen ajattelu- ja toimintamalli lastensuojelussa, systeminen verkostotyö yhteistyön lähtökohtana.
- Lastensuojelun avohuollon systemisen työskentelyn ja viikkokokouksen hyödyntäminen, asiakkaan osallisuus ja osallistuminen viikkokokoukseen.
- Monitoimijainen arviointi.
- Koko perheen kanssa työskentely.
- **Avohuollon työntekijälle työpari peruspalveluista.**
- Perheen vuorovaikutussuhteiden kartoitus ja työstäminen (suhdeperustainen, dialoginen työskentely, systemisen mallin työvälineet).
- Vanhempien ymmärryksen lisääminen päihteillä oireilun syistä ja lapsuuden aikaisista haitallisista kokemuksista (ACEs).
- Perheen voimavarojen ja riskitekijöiden arviointi, ARVOA[®]-menetelmä, mikäli menetelmä on käytössä lastensuojelussa.
- Työskentelyssä on tarkoitus huolehtia joustavasta ja yksilöllisestä työskentelystä niin, että nuoren tilanne ja oireilu otetaan huomioon kokonaisuudessaan.
- Huomioidaan lapsilähtöisyys, lapsen/nuoren ja vanhempien osallisuus ja tuki, arviointi ja monitoimijainen yhteistyö.

TYÖPARITYÖSKENTELY-MALLI Työskentelyn vaiheet

- Lapsen/nuoren lastensuojelun avohuollon asiakkuuden syynä on erityisesti huoli päihteiden käytöstä.
- Työskentely tilanteessa, jossa osana arviointia on selvitetty, ettei kiireellinen sijoitus ole välttämätön lapsen/nuoren arjen turvaamiseksi ja että vanhemmat sitoutuvat intensiiviseen työskentelymalliin tai työskentely sijoituksen jälkeen.
- **Lastensuojelun vastuutyöntekijä voi saada työparin peruspalveluista.**
- Lastensuojelun työntekijä kertoo systemisestä työskentelystä ja systemisestä viikkokokouksesta työparille.
- Lastensuojelun työntekijä ja työpari tapaavat lasta/nuorta ja vanhempia yhteisessä alkutapaamisessa ja sopivat työskentelyn etenemisestä. Selvitetään mahdollisten sisarusten tuen tarve.
- Lapselle/nuorelle ja vanhemmille sovitaan omat tapaamiset. Hyödynnetään arvioinnissa peruspalvelujen osaamista päihteiden käytön arvioinnissa. Systeminen työote; asiakkaan osallisuus ja työskentelyn dialogisuus toimii viitekehyksenä sille, miten arvioidaan. Lastensuojelun systemisen työskentelyn hyödyntäminen. Yhteinen valmistautuminen systemiseen tapaamiseen.
- Lapsen/nuoren ja läheisten osallistuminen lastensuojelun systemiseen tapaamiseen.
- Lastensuojelun työntekijä ja työpari laativat yhdessä lapsen/nuoren ja vanhempien kanssa suunnitelman työskentelyn etenemisestä osana asiakassuunnitelmaa tai erillisenä suunnitelmana.
- Työskentelyssä on tärkeää päihteillä oireilun juurisyiden sensitiivinen selvittäminen ja työstäminen, koko perheen kanssa työskentely, lapsen/nuoren ja läheisten kohtaaminen ja osallisuus, kokonaistilanteen huomioiminen, erityisesti perheen vuorovaikutussuhteiden ja tunnetyöskentelyn huomioiminen sekä toiveikkuuden luominen.
- Työskentelyjakso on rajattu ja päättyy yhteiseen lopputapaamiseen.
- Työskentely voi lastensuojelun avohuollossa ja/tai muissa palveluissa tarpeen mukaan jatkua tämän työvaiheen jälkeen. Huolehditaan siitä, että jatkotyöskentelystä on sovittu suunnitelmallisesti yhdessä lapsen/nuoren ja vanhempien kanssa.

Avohuollollinen intensiivinen työskentelymalli

- Työskentelyn perustana monitoimijaisuus ja konsultointi.
- Systeminen ajattelu- ja toimintamalli lastensuojelussa, systeminen verkostotyö yhteistyön lähtökohtana.
- Lastensuojelun avohuollon systemisen työskentelyn ja viikkokokouksen hyödyntäminen, asiakkaan osallisuus ja osallistuminen viikkokokoukseen.
- Koko perheen kanssa työskentely.
- **Avohuollon työntekijä voi konsultoida peruspalvelujen työntekijää yhdessä asiakkaan kanssa sopien tarvitessaan tukea päihteillä oireilevan lapsen/nuoren asiakkuudessa.**
- Perheen vuorovaikutussuhteiden kartoitus ja työstäminen (suhdeperustainen, dialoginen työskentely, systemisen mallin työvälineet).
- Vanhempien ymmärryksen lisääminen päihteillä oireilun syistä ja lapsuuden aikaisista haitallisista kokemuksista (ACEs).
- Perheen voimavarojen ja riskitekijöiden arviointi, ARVOA[®]-menetelmä, mikäli menetelmä on käytössä lastensuojelussa.
- Työskentelyssä on tarkoitus huolehtia joustavasta ja yksilöllisestä työskentelystä niin, että nuoren tilanne ja oireilu otetaan huomioon kokonaisuudessaan.
- Huomioidaan lapsilähtöisyys, lapsen/nuoren ja vanhempien osallisuus ja tuki, arviointi ja monitoimijainen yhteistyö.

KONSULTOINTI-MALLI Työskentelyn vaiheet

- Lapsen/nuoren lastensuojelun avohuollon asiakkuuden syynä on erityisesti huoli päihteiden käytöstä.
- Lastensuojelun työntekijä työskentelee systemisesti koko perheen kanssa. Yhteinen valmistautuminen systemiseen tapaamiseen.
- **Lastensuojelun työntekijä voi sovitusti asiakkaan kanssa pyytää peruspalvelujen tahoa mukaan systemiseen viikkokokoukseen, osallistumaan refleктоivaan ryhmään. Lastensuojelun työntekijä kertoo kutsuttavalle työntekijälle systemisestä viikkokokouksesta ja siihen valmistautumisesta > kts seuraava dia.**
- Arvioinnissa voidaan hyödyntää peruspalvelujen osaamista päihteiden käytön arvioinnissa kun peruspalvelujen työntekijä osallistuu systemiseen viikkokokoukseen. Systeminen työote; asiakkaan osallisuus ja työskentelyn dialogisuus toimii viitekehyksenä sille, miten arvioidaan.
- Lapsen/nuoren ja läheisten osallistuminen lastensuojelun systemiseen viikkokokoukseen.
- Työskentelyssä on tärkeää päihteillä oireilun juurisyiden sensitiivinen selvittäminen ja työstäminen, koko perheen kanssa työskentely, lapsen/nuoren ja läheisten kohtaaminen ja osallisuus, kokonaistilanteen huomioiminen, erityisesti perheen vuorovaikutussuhteiden ja tunnetyöskentelyn huomioiminen sekä toiveikkuuden luominen.

Systemisen verkostotyön vaiheet

I VALMISTAUTUMINEN LAPSEN JA PERHEEN KANSSA

- ydinasian määrittely
- systemisen työskentelyn idea
- keitä kutsutaan mukaan
- miten tapaamisessa toimitaan

II YHTEISTYÖKUMPPANIN PEREHDYTYS

- ydinasiasta kertominen
- systemisen työskentelyn idea
- keitä kutsutaan mukaan
- miten tapaamisessa toimitaan

IV YHTEINEN TYÖSKENTELY TAPAAMISEN JÄLKEEN

- pohjana yhteinen suunnitelma
- edetään pienin askelin
- työskennellään yhdessä, esim. työpariudet

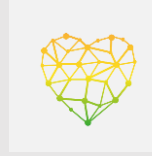
III YHTEINEN TYÖSKENTELY TAPAAMISESSA

- käydään läpi työskentelytapa
- huolehditaan hyvästä kohtaamisesta
- edetään selkeällä, sovitulla rakenteella
- käydään reflektointia keskustelua, jossa fokus ydinasiassa
- tehdään yhteinen suunnitelma

Civil, Tiina ym., toim (2019)

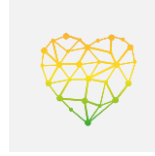
Systeminen lastensuojelu
monitoimijaisuuden ja osallisuuden
varmistavana verkostotyönä.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139077/TY%c3%96_2019_3_4%20s.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Työskentelymallin työkalupakki

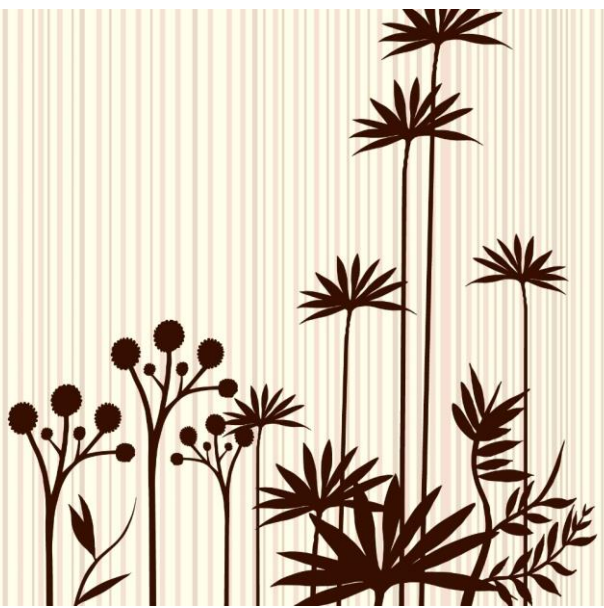
Työskentelyn lähtökohtia

Lapsen ja nuoren päihteillä oireilu

Tunnistetaan, että lapsen ja nuoren päihteillä oireiluun vaikuttaa oireilun tausta, ns. juurisyyt, ACEs (Adverse Childhood Experiences, lapsuuden ajan haitalliset kokemukset), vanhemmuus, perheen vuorovaikutussuhteet sekä päihteillä oireilun ja mielenterveyden pulmien liittyminen toisiinsa.

- Näkemys työskennellä uudessa, monitoimijaisen työryhmän kanssa kehitettävässä työskentelymallissa systemisesti; koko perheen kanssa, suhdeperustaisesti, dialogisesti ja nähdä systeminen työote vaikuttavana, ei esim. niin, että "nuori pitää parantaa".
- Palvelupolun kuvaaminen niin, että siinä huomioidaan lapsi-/nuorilähtöisyys, sekä lapsen/nuoren että vanhempien osallisuus ja tuki, päihteiden käytön arviointi ja monitoimijaisuus.

Lapsuuden ajan haitalliset kokemukset (Adverse Childhood Experiences, ACEs)

<https://www.lskl.fi/uutiset/lapsuudenaikaiset-haitalliset-kokemukset-vaikuttavat-terveyteen-lapi-elaman/>

<https://blogi.thl.fi/lapsuusajan-haitallisista-kokemuksista-kohti-toiveikasta-tulevaisuutta/>

- **Lapseen kohdistuva laiminlyönti**

Fyysinen laiminlyönti (esim. riittämätön ravinto, huolenpito ja ohjaus)

Henkinen laiminlyönti (kylmä ja välinpitämätön suhtautuminen)

- **Lapseen kohdistuva väkivalta**

Vaikeat ja traumaattiset lapsuusajan kokemukset kuten fyysinen pahoinpitely (lyöminen tai muu kovakourainen kohtelu)

Henkinen pahoinpitely (nöyryytys, alistaminen, loukkaaminen)

Seksuaaliväkivalta ja hyväksikäyttö

Pitkään jatkunut koulukiusaaminen

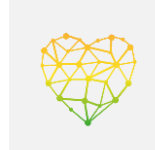
- **Perheen monimuotoiset ongelmat**

Vanhempien ero tai vanhemman menetys

Perheympäristö, jossa lapsi näkee väkivaltaa, jossa käytetään huumeita tai jossa jollakin perheenjäsenellä on alkoholiongelma tai vaikea mielenterveysongelma tai joku perheenjäsen on vankilassa

Vaikea köyhyys

- **Yksittäiset voimakkaat traumaattiset tapahtumat**

Lapsen ja nuoren päihteillä oireilu

Oireilun taustalla ovat ns. juurisyyt.

Voivat olla lapsuuden ajan haitallisia kokemuksia (Adverse Childhood Experiences, ACEs).

Lapsuuden haitalliset kokemukset (englanniksi Adverse Childhood Experiences eli ACEs) on tärkeä tunnistaa sekä niiden vaikutus tiedostaa. ACEt ovat ilmiönä osa kokonaiskuvaa ja niiden kautta on mahdollista jäsenellä sekä lähestyä jotain, joka monesti on tapahtuessaan, ja sen jälkeenkin, ollut yksin kannettavana, mikä on ehkä lisännyt taakkaa entisestään. **Emme aina voi muuttaa elämän kuormittavia tekijöitä, mutta suojaavia tekijöitä voimme vahvistaa tai jopa lisätä. Niiden tunnistaminen ja vahvistaminen auttavat selviytymään.** Selviytymistä ja toiveikkuutta edistää oman toiminnan lisäksi myös ystäviltä ja yhteisöltä saatu tuki, unohtamatta ammattilaisten tarjoamaa asiantietoa, myötätuntoista kohtaamista ja tukea. Voimme tarjota korjaavia kokemuksia toinen toisillemme joka kohtaamisessa. Tarvitsemme vain riittävän monta, jotka uskaltavat kysyä, puuttua ja kannatella.

(Saija Westerlund-Cook, Traumaseminaari 2021)

Riskitekijät ja suojaavat tekijät

Prenataaliset riskitekijät,
odottajan stressi,
syntyminen, varhainen
vuorovaikutus

Geneettinen
perusta ja biologiset
riskitekijät

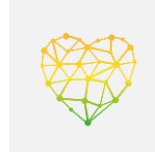
Vanhemmuuden laatu,
kiintymyssuhde,
mentalisaatio ja
perheyhteisö

Yksilölliset ja
yhteisölliset
traumaattiset
kokemukset

Vanhemmuuteen
vaikuttavat riskitekijät,
ylisukupolvinen
pahoinvointi ja huono-
osaisuus

Kasvuympäristö,
kiusaaminen,
yksinäisyys

Yhteiskunnalliset
tekijät, kriisit, media

Lapsen ja nuoren päihteillä oireilu ilmiönä

Jos päihteillä oireilua tarkastellaan ilmiönä, voidaan tunnistaa

Kehityopsykologisia ja lapsen/nuoren erityishaasteisiin liittyviä piirteitä

Sosiaalisia piirteitä

Elinympäristön piirteitä

Rakenteellisia piirteitä

ILMIÖKARTTA
muokkaus Vappu Koskinen
2021

LAPSEN/NUOREN
ERITYISHAASTEET

- Esim kognitiiviset tai neuropsykiatriset haasteet

KEHITYSPSYKOLOGISIA PIIRTEITÄ

- Lapsuusajan merkitys
- Siirtymä lapsuudesta nuoruuteen, nuoruudesta aikuistumiseen - haastava kehityksen vaihe

SOSIAALISIA PIIRTEITÄ

- Vuorovaikutussuhteet, arjen lähipiiri

ILMIÖ:
ALAIKÄISEN
LAPSEN/NUOREN
PÄIHTEILLÄ
OIREILU

ELINYMPÄRISTÖN PIIRTEITÄ

- Arjen olosuhteet, talous, asuminen

RAKENTEELLISIA PIIRTEITÄ

- Globaalin kehityksen heijasteet, yhtenäiskulttuurin murtuminen
- Markkinoistuminen, nuori kokee arjessaan ja elämässään muutosvaiheen paineet
- Yhteiskunnan päihdekulttuurin vaikutus

Nuoren mielenterveys ja päihteet

Päihdeongelmilla on suora yhteys mielenterveyteen. Mitä aikaisemmin nuori aloittaa päihteiden käytön ja mitä runsaampaa se on, sitä todennäköisemmin nuori oireilee myös muulla tavoin psyykkisesti ja kärsii jostain muusta samanaikaisesta mielenterveyden häiriöstä. Yleisimpiä ovat käytös- ja tarkkaavuushäiriöt sekä mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöt. Näistä kärsivät nuoret oireilevat usein varsin vakavasti. Nuorten päihdehäiriöihin liittyy myös huomattava itsemurhan ja itsemurhayritysten vaara. Muut mielenterveyden häiriöt lisäävät tätä riskiä. Eri mielenterveyshäiriöiden suhde päihdeongelmaan vaihtelee.

Käytöshäiriöt ja ADHD altistavat nuorta päihdeongelmalle, masennustilat voivat joko edeltää, alkaa yhtäaikaan päihdeongelman kanssa tai seurata päihteiden käyttöä. Kannabiksen käyttö näyttää lisäävän myös skitsofreniaan sairastumisen riskiä.

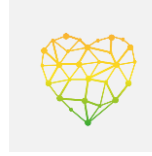
Päihdehäiriöt jaetaan päihteiden väärinkäyttöön ja päihderiippuvuuteen.

Päihteiden väärinkäytöstä on kysymys, kun seuraavasta neljästä kriteeristä vähintään yksi täyttyy:

- toistuva kyvyttömyys suoriutua velvoitteista (koulu, työ, koti)
- toistuvaa päihteiden käyttöä fyysisesti vaarallisissa tilanteissa
- toistuvaa lain rikkomista
- päihteen käyttö jatkuu, vaikka käyttäjä olisi aiheuttanut pysyvän tai toistuvan sosiaalisen tai ihmissuhdeongelman.

Päihderiippuvuudesta on kysymys, kun seuraavista kuudesta kriteeristä vähintään kolme täyttyy:

- pakonomainen halu käyttää päihdettä
- päihteen käytön kontrolli on heikentynyt
- päihteistä aiheutuu vieroitusoireita
- päihdettä tarvitaan entistä suurempia määriä
- päihteen käytöstä on tullut elämän keskeinen sisältö
- päihteen käyttö jatkuu haitoista huolimatta.

Arvioiden mukaan noin viisi prosenttia nuorista kärsii diagnoositasoisesta päihdehäiriöstä. Eriasteisia päihdeongelmia on huomattavasti tätä useammalla. Nuorten päihdeongelmia arvioitaessa pitäisikin kiinnittää huomiota myös sellaiseen ongelmakäyttöön, joka ei täytä päihdehäiriön diagnostisia kriteereitä. Nuoren runsas alkoholin käyttö ennustaa myöhempiä mielenterveyshäiriöitä, vaikka se ei vielä täyttäisikään näitä kriteereitä.

Päihdehoidon kannalta on tärkeää tunnistaa altistavat ja suojaavat seikat. Hoidon aikana pyritään aktiivisesti vahvistamaan suojaavia asioita ja vähentämään altistavien seikkojen vaikutusta. Päihdehäiriöistä kärsivät nuoret ovat usein moniongelmaisia ja -häiriöisiä. Ongelmat kietoutuvat yhteen, ja niitä voi ymmärtää mm. nuoren sosiaalisen ympäristön ja yksilöllisen kehitysvaiheen näkökulmasta. Koska nuorella on päihdehäiriön lisäksi usein muita mielenterveyden häiriöitä, hoidon on oltava kokonaisvaltaista, joustavaa ja yksilöllistä. (Nuorten mielenterveyshäiriöt Opas nuorten parissa työskenteleville aikuisille, THL 2013.)

Tullas –hankkeessa koottu monitoimijainen kehittämistyöryhmä (MOKE –ryhmä):
KESKI-UUSIMAAN ALAIKÄISEN LAPSEN/NUOREN PÄIHDEPALVELUPOLKU

PÄÄTAVOITE

KESKI-UUSIMAALAISEN ALAIKÄISEN LAPSEN JA NUOREN PÄIHTEETÖN ELÄMÄ

ASIAKASTAVOITTEET

- ENNALTAEHKÄISEVÄ TYÖ JA VARHAINEN TUNNISTAMINEN KUULUVAT KAIKILLE AMMATTILAISILLE
- PALVELUIDEN OIKEA-AIKAISUUS
- AVOIN YHTEISTYÖ LAPSEN JA NUOREN SEKÄ VANHEMPIEN KANSSA
- VUOROVAIKUTUKSELLINEN, SUHDEPERUSTAINEN TYÖSKENTELY
- PALVELUISSA HUOMIOIDAAN LAPSEN JA NUOREN TILANNE KOKONAISVALTAISESTI
- MONIAMMATILLINEN JA MONITOIMIJAINEN YHTEISTYÖ
- TARJOLLA MATALAN KYNNYKSEN VARHAISTA, EHKÄISEVÄÄ PALVELUA
- TARJOLLA KORJAAVAA PALVELUA
- TARJOLLA TUKEA LAPSELLE JA NUORELLE SEKÄ VANHEMMILLE

EHKÄISEVÄ JA VARHAINEN PÄIHDETYÖ

YLEINEN EHKÄISY JA VARHAINEN PÄIHDETYÖ KAIKISSA LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUISSA

”Ennaltaehkäisevää on kaikki työ, mikä lisää lapsen/nuoren yleistä hyvinvointia ja suojaa näin päihteiden käytöltä.”

Päihteillä oireilua ehkäisee

- Lasten ja nuorten sekä perheiden turvallinen ja tasapainoinen arki sekä mielekäs vapaa-ajan tekeminen
- Tunnetaitojen käsittely ja työstäminen <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/itsetuntemus/tunnetaidot/tunnetaitojen-perusteet>
- Päihteiden käytön puheeksiotto

Palvelupolulla monitoimijaisessa yhteistyössä tulee huomioida

- Yhteistyö palvelujen välillä ja tarpeen mukaiset yhteiset tapaamiset, joissa asiakas on mukana
- Lapsen ja nuoren oireilun kokonaistilanne
- Lapsen ja nuoren osallisuus työskentelyssä ja suunnitelmassa
- Lapsen ja nuoren vanhempien tarve tapaamisiin ja kuulluksi tulemiseen
- Luottamuksellinen, kunnioittava ja turvallinen kohtaaminen sekä vuorovaikutuksellisen työskentelyn mahdollisuudet
- Lapsen ja nuoren päihteillä oireilun varhainen tunnistaminen ja päihteillä oireilun arviointi
- Voimavarojen ja lasta ja nuorta tukevien läheisverkostojen kartoitus päihteiden käytön kartoituksen lisäksi
- Vanhempien ohjaaminen tarvittaessa oman tuen piiriin
- Täysi-ikäisen nuoren asiakkuuden siirtäminen aikuisten palveluihin tarpeen mukaan yhteisen tapaamisen kautta

LAPSEN/NUOREN PÄIHTEIDEN KÄYTÖSTÄ TEHDÄÄN LASTENSUOJELUILMOITUS.

Lastensuojeluilmoituksen käsittely ja lastensuojelutarpeen selvittäminen voi johtaa lastensuojelun asiakkuuteen tai perhesosiaalityön asiakkuuteen ja ohjaukseen peruspalveluihin.

Kaikissa palveluissa on tarpeen huomioida konsultoinnin, verkostoyhteistyön, rinnakkaisen työn ja työparityön mahdollisuus. Päihteiden käytön tilanteen arviointi ja työstäminen peruspalveluissa ennen lastensuojeluilmoitusta. Minkälainen huoli on kyseessä?

ASIAKASOHJAUS VIRKA-AIKAINEN SOSIAALIPÄIVYSTYS

Lastensuojeluilmoitus tehdään, kun on huoli lapsen hyvinvoinnista esimerkiksi silloin, kun:

- Lapseen kohdistuva pahoinpitely tai sen epäily
- Lapsen hoidon laiminlyönti
- Perheväkivalta
- Lapsen/vanhemman päihteiden käyttö**
- Lapsen rikollisuus
- Lapsen käyttäytyminen on normaalista poikkeavaa, esimerkiksi hyvin vetäytyvää, apaattista tai yliaggressiivista

Lastensuojeluilmoituksen tekeminen on tarpeen siksi, että lapsiin kohdistuvat laiminlyönnit, heitä uhkaavat vaarat tai heitteillejätto voitaisiin havaita mahdollisimman varhain ja auttaa lasta sekä perhettä. Lastensuojelun tarkoitus on turvata lapsen etua ja tukea perhettä tilanteissa, joissa omin voimin on vaikea selvitä.

Ennen lastensuojeluilmoituksen tekoa voi aina konsultoida sosiaalipäivystystä, jos ilmoituksen tekemisestä nousee kysyttävää.

EHKÄISEVÄ JA VARHAINEN PÄIHDETYÖ

RISKIEHKÄISY, VARHAINEN PUHEEKSIOTTO JA TUNNISTAMINEN

PALVELUT, JOIHIN VOI HAKEUTUA ITSE

ETÄPALVELUT, ILMAN
HENKILÖKOHTAISTA KONTAKTIAVUOROVAIKUTTEISET ETÄPALVELUT
OHJAUS JA NEUVONTA

MATALAN KYNNYKSEN/KYNNYKSETTÖMÄT FYYSISET PALVELUT

- CHAT: NORMAALI.FI
- OMATOIMISESTI KÄYTETTÄVÄT DIGIPALVELUT

ASIAKASOHJAUS LAPSIPERHEIDEN JA NUORTEN OHJAUS JA NEUVONTA

- Neuvontaan ja ohjaukseen voi ottaa yhteyttä, jos on huolta liittyen lapseen, nuoreen tai perheeseen.
- Puhelinpalvelussa voi keskustella asiasta ammattilaisen kanssa ja saada neuvontaa tilanteen ratkaisemiseksi tai ohjeita tarvittaviin palveluihin hakeutumisessa.

NUORISOTYÖ**PERUSNUORISOTYÖ**

Perusnuorisotyön keskiössä on matalan kynnyksen vapaa-ajantoiminta johon kuuluu avoin nuorisotilatoiminta, kohdennettu toiminta, verkkonuorisotyö sekä kerhotoiminta. Perusnuorisotyön lähtökohdiana on nuorten osallistaminen ja omaehtoisen toiminnan lisääminen.

- Nuorisotyön rooli nuorten päihteiden käytön ehkäisyssä ja päihteiden käyttöön puuttumisessa on hyvinvointia tukevaa (promootio) ja häiriöitä ehkäisevää (preventio). Erytisnuorisotyöllä on perusnuorisotyölle tukeva ja konsultaation mahdollistava rooli huolen eteenpäin viemisessä. Tiedon tuottaminen ja tiedon jakaminen suoraan nuorille. Yksittäisille nuorille, ryhmissä ja avoimessa toiminnassa.

ERITYISNUORISOTYÖ

Erytisnuorisotyön tavoitteena on nuorten tavoittaminen, kohtaaminen sekä ohjaaminen. Muita tavoitteita ovat nuoren hyvinvoivan arjen, koulunkäynnin ja päihitteettömyyden tukeminen sekä nuoren itsenäisyyden edistäminen.

- Erytisnuorisotyö voi tarjota psykososiaalista tukea ennalta ehkäisevästi, riskien ehkäisemiseksi tai päihteitä käyttävälle nuorelle hoidon rinnalla. Työskentelyssä osassa kuntia käytössä nuoren laaja-alainen psykososiaalinen haastattelu (HEEADSSS). Yksilötyöskentelyn lisäksi erityisnuorisotyöllä on mahdollisuus ryhmätoiminnan tarjoamiseen, myös yhteistyössä hoitavien tahojen kanssa. Erytisnuorisotyöllä on myös monenlaista ryhmätoimintaa hyvinvoinnin tueksi.

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

- *Etsivä nuorisotyö etsii kanssasi elämäntilanteeseesi sopivimmat palvelut ja vaihtoehdot. Toiminta on suunnattu alle 29-vuotiaille, perustuu vapaaehtoisuuteen, eikä se velvoita sinua mihinkään. Yksilötyön lisäksi etsivä nuorisotyö järjestää pienryhmiä eri teemojen ympärillä.* Hyria hoitaa etsivän nuorisotyön alueellista koordinaointia Uudenmaan, sekä Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen osalta. Hyria säätiö » Nuorten palvelut » Etsivä nuorisotyö. Järvenpäässä ja Nurmijärvellä etsivä nuorisotyö kunnassa.

OPPILASHUOLTO

- Oppilashuollon tiimi (th, psykologi, kuraattori) on opiskelijan tukena monessa elämänhallinnallisissa asioissa, joka osaltaan ennaltaehkäisee myös suurempien ongelmien kasaantumista. Sama tiimi toteuttaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyötä ja savuttomuuden edistämistä. Yhteistyö oppilaitoksen henkilökunnan kanssa. Vanhempainillat ja vanhemmille suunnattu info päihteistä ja päihteiden käytön riskitekijöistä.

ETÄPALVELUT, ILMAN
HENKILÖKOHTAISTA KONTAKTIA

- CHAT: NORMAALI.FI
- OMATOIMISESTI KÄYTETTÄVÄT DIGIPALVELUT

VUOROVAIKUTTEISET
ETÄPALVELUT
OHJAUS JA NEUVONTAASIAKASOHJAUS
LAPSIPERHEIDEN JA
NUORTEN OHJAUS JA
NEUVONTA

- Neuvontaan ja ohjaukseen voi ottaa yhteyttä, jos on huolta liittyen lapseen, nuoreen tai perheeseen.
- Puhelinpalvelussa voi keskustella asiasta ammattilaisen kanssa ja saada neuvontaa tilanteen ratkaisemiseksi tai ohjeita tarvittaviin palveluihin hakeutumisessa.

MATALAN KYNNYKSEN/KYNNYKSETTÖMÄT FYYSISET PALVELUT

KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

- Päihteiden puheeksiotto ja päihteiden käytön kartoitus. Työssä opiskeluterveydenhuollossa käytetään yleisiä arviointimenetelmiä, lomakkeita, haastattelua, voimavarojen kartoittamista, kontrollikäyntejä, huumausainetestejä tarvittaessa. Ennaltaehkäisevää toimintaa tehdään terveystarkastusten ohella, ottamalla puheeksi päihteet ja kartoittamalla säännönmukaisesti päihteiden käyttöä lomakkeilla.

HYTE-PALVELUT

- **Järvenpäässä** Perhetalo Joutsikki tarjoaa lapsiperheiden hyvinvoinninhjausta 0–17-vuotiaiden lasten ja nuorten perheille. Palvelu on perheille maksutonta. Tavoitteena on tukea perheitä vanhemmuuteen ja kasvatukseen liittyvissä asioissa, edistää arjen sujuvuutta, vahvistaa perheenjäsenten keskinäistä vuorovaikutusta ja löytämään voimavaroja arkeen.

PERHENEUVOLA

- Perheneuvolan palvelut on tarkoitettu alle 13-vuotiaille lapsille perheineen. Perheneuvolasta saa apua perheenjäsenten välisiin vuorovaikutussuhteisiin, lapsen tunne-elämän kehitykseen ja käytökseen liittyvissä asioissa. Perheneuvolassa voi käsitellä lapsen kasvatukseen liittyviä kysymyksiä tai pulmallisia perhetilanteita. Perheneuvolassa voidaan tukea perheen nuorempia muita lapsia silloin kun vanhempi sisarus oireilee päihteillä.

NUORISOASEMA

- Nuoren elämäntilanteen ja oireilun arvioiminen kokonaisuutena. Luottamuksellisen suhteen rakentaminen nuoren kanssa. Motivoivan haastattelun keinojen käyttö ja nuoren oman muutosmotivaation arvioiminen. Mini-interventio ja voimavarojen selvittely. Työskentelyssä pyritään vaikuttamaan oireilun taustalla oleviin mahdollisiin perheen vuorovaikutuspulmiin ja kartoitetaan mahdolliset nepsy-ongelmat ja mielialapulmat. Päihteidenkäytön puheeksiotto ja kartoitus. Työskentelyssä päihteitä käyttävän nuoren kanssa tiivis yhteys nuoren vanhempiin. Vanhempainohjaus nuoren omien tukikäyntien rinnalla. Vanhempien ohjaaminen tarvittaessa oman tuen piiriin. Verkostoyhteistyön tekeminen. Arvioinnin tukena mittarit (adsume, audit, cudit, strukturoitu päihdekohtainen haastattelu ja käyttötapojen kartoittaminen). Nuorisoaseman lääkäri on myös mukana nuoren hoidon arvioinnissa sekä suunnittelussa, voidaan määrätä hoitoa tukevia hoidollisia seuloja.

- CHAT: NORMAALI.FI
- OMATOIMISESTI KÄYTETTÄVÄT DIGIPALVELUT

<https://nuortenlinkki.fi>

<https://paihdelinkki.fi/>

<https://paihdelinkki.fi/fi/oma-apu/rahapelaaminen/rahapelaamisen-tehtavakirja>

<https://paihdelinkki.fi/fi/oma-apu/rahapelaaminen/pelaamisen-rajoittaminen/esto-ohjelmat-ja-pelaamisen-rajoittaminen>

Avaimia rahapeliongelman hallintaan, oma-apuopas <https://www.julkari.fi/handle/10024/142992>

<https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/Pages/default.aspx>

Päihteiden käytön arvio alaikäisen lapsen ja nuoren päihdepalvelupolulla kaikissa palveluissa – avuksi työskentelyyn ja yhteistyöhön

Epäily päihteidenkäytöstä

Puheeksiotto sekä voimavarojen ja taustatietojen selvittäminen, nuorten päihdemittari ADSUME

<https://nuortenlinkki.fi/testialue/testit>

Voimavaroja vahvistava interventio raittiille ja kokeilijoille

- myönteisen palautteen antaminen raittiudesta tai pohdintaa satunnaisten kokeilujen syistä
- keskustelua selviämiskeinoista tilanteissa, joissa päihteitä saatetaan tarjota
- keskustelua alkoholin kertakäyttömääristä ja eri määrien vaikutuksista

Nuorten päihteiden käyttö ja päihdehäiriön kehittyminen voidaan nähdä prosessina, jonka vaiheita ovat

- raittius
- kokeiluluonteinen päihteiden käyttö
- säännöllinen (”sosiaalinen”) päihdekäyttö
- päihteiden ongelmallinen käyttö (käytön seurauksena ilmenevät tapaturmat, riidat, väkivaltainen käyttö, harkitsemattomat seksuaalisuhteet ja alkoholin kohdalla suuret käyttöannokset)
- päihdehäiriö (haitallinen käyttö ja riippuvuus).

Varhaisen puuttumisen kulmakiviä

- luottamuksellisen suhteen luominen
- yhteinen pohtiminen ja reflektio
- yhteisymmärrys päihteiden käyttöön liittyvästä huolesta
- nuoren asenteiden, itsenäisyyden, motivaation ja tiedon
- tunnistaminen
- nuoren voimavarojen tunnistaminen
- varautuminen nuoren vastarintaan
- arvostaminen, hyväksyntä ja empatia
- ymmärretyksi ja kuulluksi tuleminen, huomion saaminen

LÄHDE, TUTUSTU!

Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät

opiskeluterveydenhuollossa, THL

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131873/URN_ISBN_978-952-302-722-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Toiminnallisten riippuvuuksien huomioiminen päihdepalvelupolulla – varhainen puuttuminen - avuksi työskentelyyn ja yhteistyöhön

Nuorelle voi kehittyä päihteiden ohella riippuvuus myös erilaisiin välitöntä tyydytystä tuottaviin toimintoihin, joihin ei liity minkään kemiallisen aineen nauttimista. Aivojen välittäjäaineiden tasolla toiminnan tuottamat reaktiot ovat kuitenkin samansuuntaisia kuin päihteitä nautittaessa.

Toiminnallisiin riippuvuuksiin liittyy voimakasta halua tai pakkoa, kyseisen toiminnan hallinnan heikkenemistä ja sen lopettamisen vaikeutta. Niille on tyypillistä mielihyvän hakeminen, toleranssin kasvu, vieroitusoireitten ilmeneminen toiminnan estyessä ja toiminnan jatkaminen sen tuottamista suuristakin haitoista huolimatta.

Toiminnalliset riippuvuudet palvelevat muiden riippuvuuksien tavoin monenlaisia tarpeita. Niiden avulla haetaan esim. turvallisuutta, seikkailua, jännitystä tai yhteyttä muihin ihmisiin.

Riippuvuus voi syntyä esim. rahapelaamiseen, syömiseen, internetiin, seksiin, liikuntaan tai shoppailuun. Yhteistä on, että toiminta tuottaa nopeaa tyydytystä. Toiminnalliset riippuvuudet eivät yleensä näy selvästi päällepäin ihmisen olemuksesta. Hävettävänä ja salattavina käyttäytymismalleina ne kuitenkin yleensä eristävät opiskelijaa fyysisesti tai henkisesti niistä kanssaihmisistä, joilla kyseistä ongelmaa ei ole.

LISÄTIETOA

- Netinkäyttötesti IAT (Internet Addiction Test). <http://www.nuortenlinkki.fi/testialue/testit/netinkaytto>
- Nuorten rahapelitestit (SOGS-RA). <http://www.nuortenlinkki.fi/testialue/testit/pelaaminen>
- Peluuri auttava puhelin rahapeliongelmaisille. <http://www.peluuri.fi>
- Rahapeliriippuvuus hallintaan. Menetelmäkoulutus. THL. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130388/Rahapeliriipp_hall_menetelmakou_nettiesite.pdf?sequence=1
- The Smartphone Addiction Scale: Development and Validation of a Short Version for Adolescents. Kwon ym. 2013. PLoS ONE 8(12). <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0083558>
- Rahapelaaminen puheeksi –tukiaineisto, 4 videota https://www.youtube.com/playlist?app=desktop&list=PLV8_D7-jawHTzZuPymTzWswGdsktYm2nj

LÄHDE, TUTUSTU!

Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät opiskeluterveydenhuollossa, THL https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131873/URN_ISBN_978-952-302-722-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KESKI-UUSIMAAN ALAIKÄISEN LAPSEN JA NUOREN PÄIHDEPALVELUPOLKU

EHKÄISEVÄ JA VARHAINEN PÄIHDETYÖ

EPÄILY ALAIKÄISEN LAPSEN/NUOREN PÄIHITEIDEN KÄYTÖSTÄ

ASIAKKAAN
YHTEYDENOTTO

ASIAKASOHJAUS
LAPSIPERHEIDEN JA NUORTEN OHJAUS JA
NEUVONTA
PUHEEKSIOTTO, VARHAINEN TUNNISTAMIEN

ASIAKKAAN
YHTEYDENOTTO

NUORISOTYÖ
JA ETSIVÄ
NUORISOTYÖ

KOULU- JA
OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

JÄRVENPÄÄSSÄ
PERHETALO
JOUTSIKKI

OPPILASHUOLTO

PERHENEUVOLA

NUORISOASEMA

LAPSEN/NUOREN
PÄIHITEIDEN KÄYTTÖ =
LASTENSUOJELUTARPEEN
SELVITTÄMISEN TARVE

PERUSPALVELUISSA:

- PUHEEKSIOTTO, VARHAINEN TUNNISTAMINEN
- LAPSEN/NUOREN PÄIHITEIDEN KÄYTÖN ARVIOINTI, LASTENSUOJELUILMOITUS TARVITTAESSA
- TYÖSKENTELYN MAHDOLLINEN JATKUMINEN PERUSPALVELUISSA ASIAKASOHJAUSYKSIKÖN TYÖSKENTELYN AIKANA

ASIAKKAAN
YHTEYDENOTTO

ASIAKASOHJAUS
VIRKA-AIKAINEN
SOSIAALIPÄIVYSTYS

ASIAKASOHJAUS
ENSIARVIOINTI
ANKKURITYÖ
PALVELUTARPEEN
ARVIOINTI

EHKÄISEVÄ, VARHAINEN PÄIHDETYÖ:

- LASTENSUOJELUSSA TAI PERHESOSIAALITYÖSSÄ TYÖSKENTELY, VASTUU YHTEISESTÄ TYÖSKENTELYSTÄ SOPIMISESTA
- LISÄKSI ASIAKKUUS PERUSPALVELUSSA
- PALVELUISSA KONSULTOINTIMAHDOLLISUUS, RINNAKKAINEN TYÖ, VERKOSTOYHTEISTYÖ, TYÖPARITYÖ
- MIKÄLI PERHESOSIAALITYÖSSÄ HAVAITAAN KORJAAVAN PÄIHDETYÖN, PÄIHDEHOIDON TARVE = LASTENSUOJELUASIAKKUUS

- ASIAKASOHJAUSYKSIKÖSSÄ ARVIOIDAAN PALVELUTARVE.
- MIKÄLI EHKÄISEVÄ, VARHAINEN PÄIHDETYÖ ON RIITTÄVÄÄ = LASTENSUOJELUASIAKKUUS TAI PERHESOSIAALITYÖN ASIAKKUUS JA TYÖSKENTELYN JATKUMINEN/ALOITTAMINEN PERUSPALVELUSSA
- PÄIHITEIDEN KÄYTÖN ARVIOINTI JA PÄIHTEETTÖMYYDEN TUKI KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO JA OPPILASHUOLTO, KUN KOKONAISVALTAISEMMAN JA SYVEMMÄN TYÖSKENTELYN TARVE = NUORISOASEMA

Järjestöjen ja seurakunnan työ
osana polkua.

KORJAAVA PÄIHDETYÖ, PÄIHDEHOITO

Korjaavassa päihdetyössä, päihdehoidossa, on tärkeää, että palveluissa tehdään monitoimijaista yhteistyötä. Lapsen ja nuoren hoito voi tarkoittaa asiakkuutta useammassa palvelussa. Lapsella ja nuorella on asiakkuus lastensuojelussa ja voi myös olla hoitokontakti nuorisoasemalla sekä esim. kontakti nuorisotyössä. Palveluissa on tärkeää huomioida verkostotyö, rinnakkainen työ, työparityö ja mahdollisuus konsultoida. Lastensuojelulla on vastuu sopia yhteisestä työstä lapsen/nuoren asiakkuudessa. Hoidossa on huomioitava, että lapsella tai nuorella voi olla päihteillä oireilun lisäksi esimerkiksi mielialaan liittyvää oireilua tai perheessä voi olla vuorovaikutukseen liittyviä pulmia tai tarvetta vanhemmuuden tuelle. Koko perheen tuen tarpeet on tärkeä ottaa työskentelyssä huomioon. Perheneuvolassa voidaan tukea perheen nuorempia sisaruksia.

Palvelupolulla monitoimijaisessa yhteistyössä tulee huomioida

- Yhteistyö palvelujen välillä ja tarpeen mukaiset yhteiset tapaamiset, joissa asiakas on mukana
- Lapsen ja nuoren oireilun kokonaistilanne
- Lapsen ja nuoren osallisuus työskentelyssä ja suunnitelmassa
- Lapsen ja nuoren vanhempien tarve tapaamisiin ja kuulluksi tulemiseen
- Luottamuksellinen, kunnioittava ja turvallinen kohtaaminen sekä vuorovaikutuksellisen työskentelyn mahdollisuudet
- Lapsen ja nuoren päihteillä oireilun varhainen tunnistaminen ja päihteillä oireilun arviointi
- Voimavarojen ja lasta ja nuorta tukevien läheisverkostojen kartoitus päihteiden käytön kartoituksen lisäksi
- Vanhempien ohjaaminen tarvittaessa oman tuen piiriin
- Täysi-ikäisen nuoren asiakkuuden siirtäminen aikuisten palveluihin tarpeen mukaan yhteisen tapaamisen kautta

ASIAKASOHJAUS
VIRKA-AIKAINEN
SOSIAALIPÄIVYSTYS

ASIAKASOHJAUS
PALVELUTARPEEN
ARVIOINTI

- ASIAKASOHJAUSYKSIKÖSSÄ ARVIOIDAAN PALVELUTARVE
- KUN LAPSI/NUORI TARVITSEE KORJAAVAA PÄIHDETYÖTÄ, PÄIHDEHOITOA = LASTENSUOJELUASIAKKUUS
- OHJATAAN TARPEEN MUKAAN MYÖS NUORISOASEMAN ASIAKKUUTEEN.

KEUSOTE-OHJE:

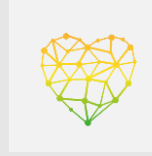
Lastensuojelun asiakkuus avataan lapselle, joka tarvitsee lastensuojelulain mukaisia tukitoimia ja palveluita. Lapsen tai vanhemman kieltäytyminen tarvittavista, välttämättömistä tukitoimista on myös peruste avata lastensuojelun asiakkuus. Lisäksi lastensuojelun tarvetta arvioidessa kiinnitetään huomiota siihen, onko lapsen tai vanhemman päihde- tai mielenterveysongelma *pitkään jatkunut / toistuva, vakava ja hoitamaton*. Lapsen kokema, joko häneen itseensä tai toiseen perheenjäseneseen kohdistuva erityisesti toistuva väkivalta on peruste avata lastensuojelun asiakkuus. Lastensuojelun asiakkaana olevalla lapsella on *suojelun tarve*.

NUORISOASEMA

LASTENSUOJELUN
AVOHUOLTO

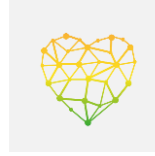
TEHOSTETTU PERHEOHJAUS
AVOPERHEKUNTOUTUS,
AVOHUOLLON SIJOITUS,
KIIREELLINEN SIJOITUS,
HUOSTAANOTTO JA SIJOITUS

- LASTENSUOJELUSSA VASTUU HUOLEHTIA YHTEISEN TYÖSKENTELYN SOPIMISESTA
- LASTENSUOJELUSSA JA NUORISOASEMALLA TARPEEN MUKAINEN YHTEISTYÖSTÄ JA VANHEMPIEN TUESTA SOPIMINEN, TARPEEN MUKAINEN YHTEISTYÖ MUIDEN PERUSPAVELUJEN KANSSA SEKÄ KONSULTONTIMAHDOLLISUUS, VERKOSTOYHTEISTYÖ, RINNAKKAINEN TYÖ, TYÖPARITYÖ >>> **UUSI PÄIHDETYÖSKENTELYMALLI**

Työskentelymallin työkalupakki

Systeminen ajattelu- ja toimintamalli lastensuojelussa,
systeminen työote monitoimijaisessa verkostotyössä

Systeminen työote pähkinäkuoressa

- Systeminen työote perustuu oletukseen, että ihmisten vaikeuksiin voidaan parhaiten löytää ratkaisuja siinä ihmissuhteiden verkostossa ja kontekstissa, jossa vaikeudet ovat tulleet esille
- Asiakkaiden omat kokemukset ja historia on paras lähtökohta kun etsitään keinoja selvittää vaikeuksista
- Työntekijän tehtävänä on auttaa tunnistamaan ja mobilisoimaan asiakkaan ihmissuhteissa piileviä voimavaroja – tällöin häiritsevät oireet voivat käydä tarpeettomiksi tai lieventyä
- Merkityksiä luodaan kielellisesti, jolloin on tärkeä tunnistaa asiakkaiden ajatuksia ja uskomuksia ja miettiä, miten ne ovat yhteydessä tunteisiin ja kokemuksiin. Näin syntyy mahdollisuus uusiin näkökulmiin ja uudenlaisiin suhteisiin
- Koko työskentelyn ajan on tärkeää, että työntekijä pitää kiinni kunnioittavasta asenteesta, hyväksyy ja sitoutuu epävarmuuteen ja ei-tietämisen asenteena
- Työntekijän on tärkeää ymmärtää oma roolinsa, asiakkaat ovat oman elämänsä asiantuntijoita ja heidän tietonsa ja ymmärryksensä omasta elämästään on keskeistä, ammattilaisen tieto on tätä tietoa täydentävää

SYSTEEMINEN AJATTELUTAPA

Pysähdytään tutkimaan yhdessä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa lapsille, nuorille ja perheille tärkeitä asioita - perhe-elämän, vuorovaikutuksen ja arjen olosuhteiden muodostamaa systeemiä

SUHDEPERUSTAISUUS

Luodaan yhteistyösuhteita, jotka mahdollistavat yhdessä tutkimisen ja yhteisen ymmärryksen.

Perheiden, lasten ja nuorten elämässä pinnalle näkyvät asiat

Uskomukset

Toiminta

Ihmissuhteet

Pinnan alla oleva, ylläpitävä ihmissuhteiden ja olosuhteiden muodostama systeemi

Arki ja olosuhteet, lapsen, nuoren ja perheen päivittäinen ympäristö

Voimavarat, kuormittavat asiat

Suhteet, tunteet

Systeeminen työote

kuva Tullas-
hankkeessa tehdystä
systeemisen
työotteen esitteestä

Lapsen ja perheen asiakaspolku

1. Aluksi tutustutaan ja rakennetaan luottamusta

- Tavataan perheenjäseniä ja kuunnellaan heidän ajatuksiaan.
- Kartoitetaan perheelle tärkeitä ihmisiä ja arjen olosuhteita.

4. Arvioidaan yhdessä onko työskentely auttanut

Tehdään uusi suunnitelma tai päätetään asiakkuus.

2.

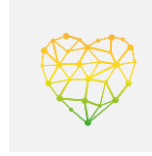
Tutkitaan yhdessä lapsen ja perheen elämäntilannetta ja suunnitellaan, miten edetään

- Perheen omat työntekijät tapaavat lasta ja perhettä sovitusti.
- Perheen asioista voidaan keskustella systeemisessä tapaamisessa, joka on valmisteltu yhdessä perheen kanssa.
- Ideoidaan tukikeinoja yhdessä ja sovitaan työnjaosta.

3.

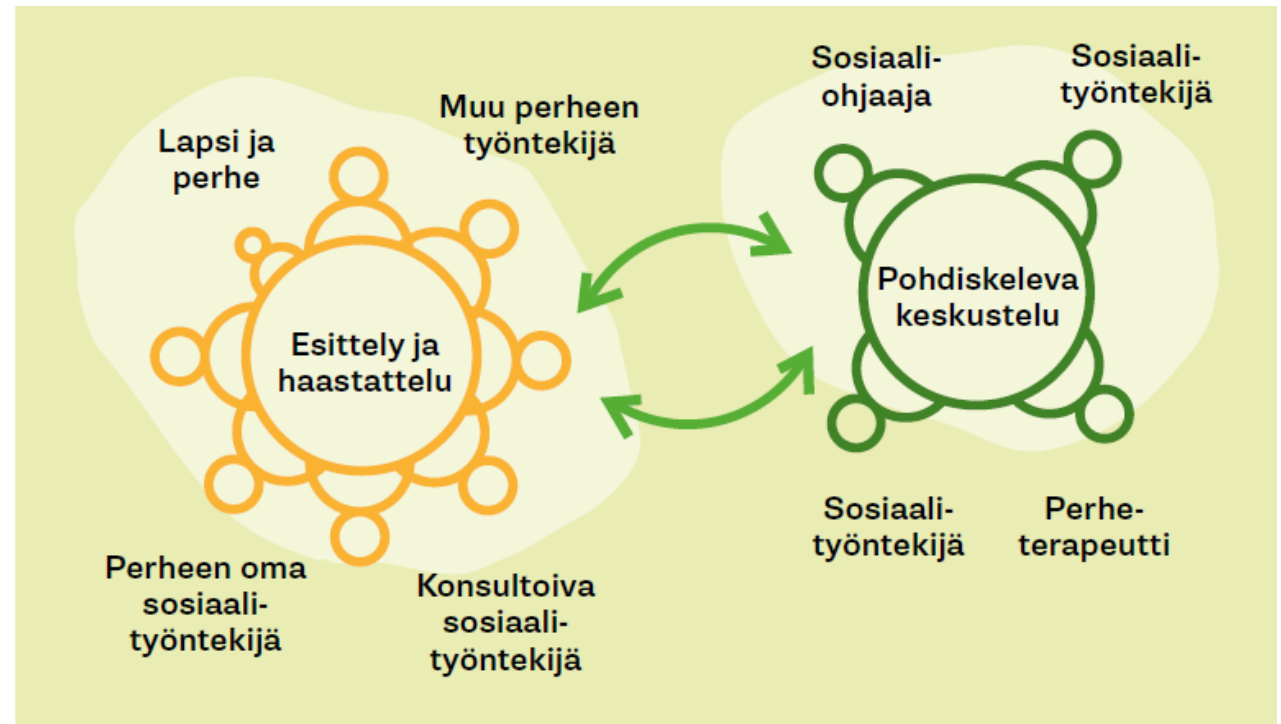
Edetään pienin askelin ja seurataan tapaamisessa tehtyä suunnitelmaa

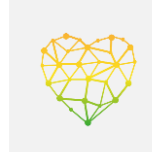
Vahvistetaan lapsen ja perheen voimavaroja sekä hyvinvointia.

Millainen on systeminen tapaaminen 1/2

- Systeminen tapaaminen on yleensä valmisteltu lapsen/nuoren ja perheen kanssa yhdessä. Lapsi/nuori voi itse osallistua tapaamiseen, jos haluaa.
- Tapaamisessa osa työntekijöistä kuuntelee, kun lapsi/nuori, tämän vanhemmat ja hänen työntekijänsä kertovat lapsen/nuoren ja perheen tilanteesta.
- Lapsi/nuori, perhe ja lapsen/nuoren oma työntekijä saavat sen jälkeen rauhassa kuunnella pohdiskelevan ryhmän keskustelua. (jatkuu)

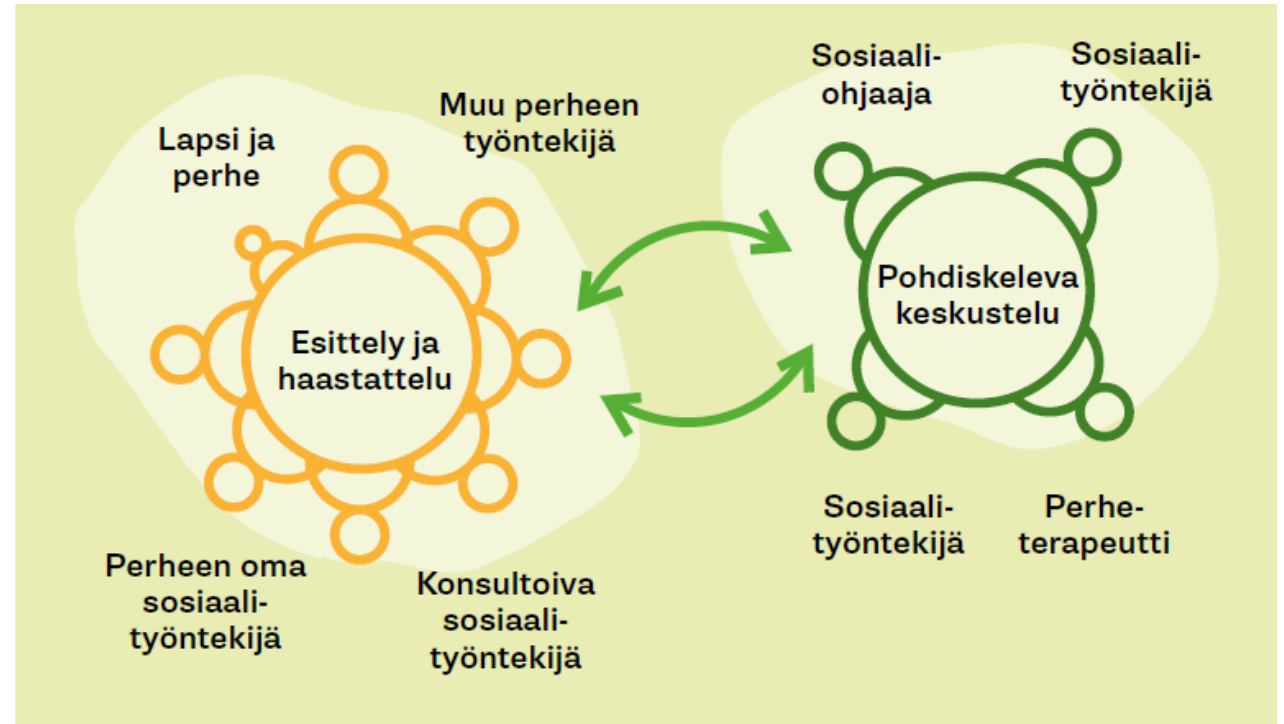
Millainen on systeminen tapaaminen 2/2

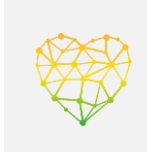
Pohdiskeleva ryhmä kertoo

- 1) Mitä vahvuuksia he kuulivat lapsessa/nuoressa, perheessä ja työskentelyssä?
- 2) Millaisista asioista puhuttiin?
- 3) Millaisiksi lapsen/nuoren, tämän perheen ja työntekijöiden väliset suhteet kuvattiin?
- 4) Mikä kosketti erityisesti lapsen/nuoren ja perheen tilanteessa?

Tapaamisissa on mukana perheterapeutti. Mukana voi olla myös muita lapselle/nuorelle tärkeitä ihmisiä ja työntekijöitä toisista palveluista.

Tapaamisissa kaikilla on oma vuoro puhumiseen ja kuuntelemiseen.

Systemeemisen verkostotyön ydinelementit

Toisen tunteminen

- Yhteinen käsitys tavoitteista ja ratkaisuista

Luottamus

- Joustavat roolit

Toimiva tiedonvaihto

- Yhteiset foorumit

Sitoutuminen

- Vastuunjako ja seuranta

Lasten ja nuorten elämäntilanteet – 10 kysymystä = systeemiset silmälasit

1. Millaisessa ihmissuhteiden ja arjen muodostamassa systeemissä lapsi/nuori elää? Entä muut perheenjäsenet tai läheiset?
2. Millaisia ovat lapsen arkiset, toistuvat kokemukset ja suhteet perheessä, koulussa, kaveripiirissä...?
3. Millaista tarinaa lapsesta/nuoresta kerron? Entä miten lapsi itse ja hänen yhteisönsä puhuvat?
4. Miten olen reflektiivinen omasta toiminnastani suhteessa perheeseen?
5. Miten olen reflektiivinen suhteessa omaan valta-asemaani?
6. Miten olen reflektiivinen omasta ajattelustani ja tulkinnoistani?
7. Miten tavoitan lapsen/nuoren kokemukset?
8. Mitä tiedän lapsen/nuoren arjesta ja ympäristöstä?
9. Tunnistanko oman yhteisöni tavan puhua lapsista ja perheistä?
10. Tunnistaako oma yhteisöni vaikutuksensa sosiaalisen todellisuuden rakentajana? Millaisia puhetapoja meidän olisi tärkeää yhdessä vahvistaa?

Lasten ja nuorten elämäntilanteet – 10 kysymystä = systeemiset silmälasit

LAPSEN/NUOREN/LÄHEISEN SYSTEMI

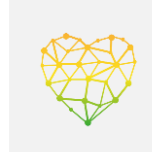
1. Tiedätkö, millaisessa ihmissuhteiden ja arjen muodostamassa systeemissä lapsi/nuori elää? Entä muut perheenjäsenet tai läheiset?

LAPSEN ARKISET, TOISTUVAT KOKEMUKSET JA SUHTEET

2. Tiedätkö, millaisia kokemuksia lapselle/nuorelle/läheiselle rakentuu jatkuvasti arjessa: koulussa, töissä, kaveripiirissä, perheessä, harrastuksissa?

LASTA KOSKEVAT TARINAT, LAPSEN OMAT TARINAT

3. Tiedostanko, millaista tarinaa lapsesta/nuoresta kerron tai miten puhun hänestä? Miten lapsi itse, perheen jäsenet, muut aikuiset ja yhteisöt puhuvat? Millaiset vaihtoehtoiset tarinat olisivat mahdollisia? Millaisia uskomuksia tai ennakkoluuloja tarinat sisältävät?

REFLEKTIIVISYYS SUHTEESSA OMAAN TOIMINTAAN

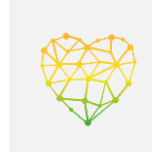
4. Mikä on oma roolini suhteessa lapseen/nuoreen/läheisiin? Mistä ja miten tunnen heidät? Miten olen toiminut suhteessa heihin? Mitä vaikutuksia toiminnallani on ollut?

REFLEKTIIVISYYS SUHTEESSA OMAAN VALTA-ASEMAAN

5. Tunnistanko, millaista valtaa minulla on suhteessa lapseen tai nuoreen ja hänen läheisiinsä? Miten käytän valtaani, kun olen lapsen ja läheisten kanssa tekemisissä? Miten oma asemani vaikuttaa suhteeseemme?

REFLEKTIIVISYYS SUHTEESSA OMAAN AJATTELUUN

6. Tiedostanko, mitä ajattelen lapsesta läheisineen? Miten tulkitseen lapsen tai läheisten toimintaa? Mihin huomioni kiinnittyy? Mikä jää minulta huomaamatta? Millaisia uskomuksia minulla on liittyen lapseen, nuoreen tai läheisiin, joita minun olisi vielä tärkeää ottaa pohdittavaksi? Mitä muita tapoja ajatella lapsesta olisi?

LASTEN JA NUORTEN KOKEMUSTEN TAVOITTAMINEN

7. Tiedätkö, miten lapsi/nuori kokee oman elämänsä ja miten hän tulkitsee asioita? Ymmärrätkö jotain siitä, miten lapsen/nuoren ajattelutavat ovat muodostuneet? Missä määrin juuri minun on tärkeää ja mahdollista tietää lapsen kokemuksista?

LASTEN JA NUORTEN ARKI JA YMPÄRISTÖT

8. Tiedätkö, millaista lapsen arki ja sen tärkeät ympäristöt ovat? Missä lapsi viettää aikaansa fyysisesti? Millaista hänellä on eri ympäristöissään eri aikoina? Koulupäivinä? Niiden jälkeen? Viikonloppuisin? Loma-aikoina? Miten tällainen tieto voitaisiin huomioida koulussa? Miten minä voisin huomioida tätä tietoa omassa roolissani?

OMAN YHTEISÖNI TAPA PUHUA LAPSISTA JA PERHEISTÄ

9. Tunnistanko, miten meillä yhteisönä on tapana puhua tästä lapsesta tai lapsista ja nuorista yleensä sekä heidän läheisistään? Millaisia sanoja käytämme? Millaisia selitysmalleja meillä on?

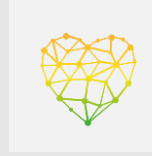
YHTEISÖT SOSIAALISEN TODELLISUUDEN RAKENTAJANA

10. Tunnistanko itse ja tunnistaako oma yhteisöni (työyhteisö, koulu tms.) mitä seurauksia meidän tavastamme puhua ja ajatella on lapselle/nuorelle ja läheisille? Millaisia puhetapoja meidän olisi tärkeää yhdessä vahvistaa?

Systemisten lasien päälle pukeminen omasta roolista käsin tuottaa tärkeää tietoa myös päihteiden käytön ja siihen vaikuttamisen äärellä.

Uteliaisuus ja kiinnostuminen nuoren elämäntilanteesta kokonaisuutena auttaa ymmärtämään nuoren käytöstä – miksi se on hänelle mielekästä, mihin hän tarvitsee sitä.

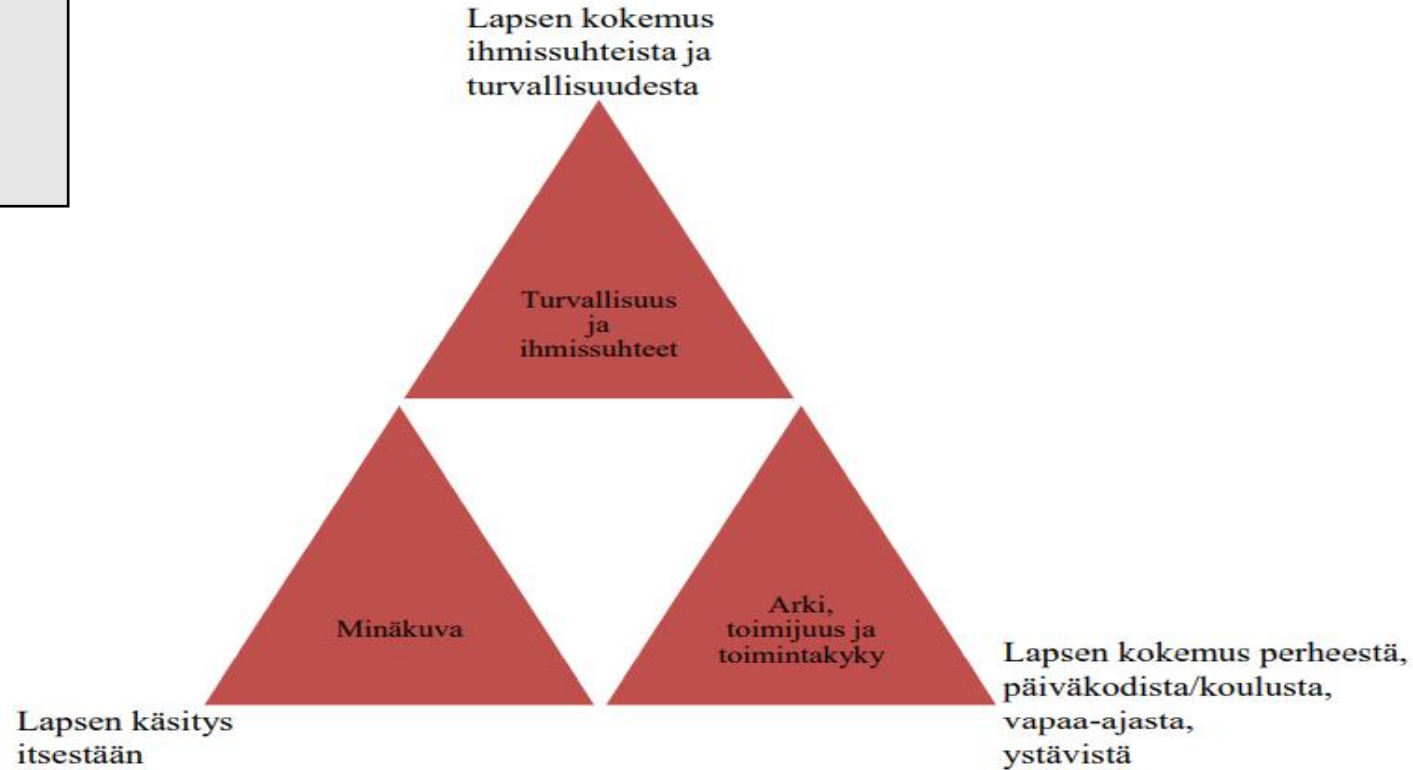
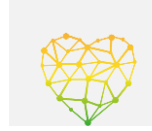

Työskentelymallin työkalupakki

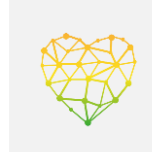
Monitoimijainen arviointi

LAPE, Lapsi- ja perhepalvelujen
muutosohjelma: Arvioinnin
sisällöllinen kokonaisuus

Kuvio 8. Lapsen tieto osana arviointia. Taustalla Fattore ym. (2009): lapsen hyvinvoinnin malli.

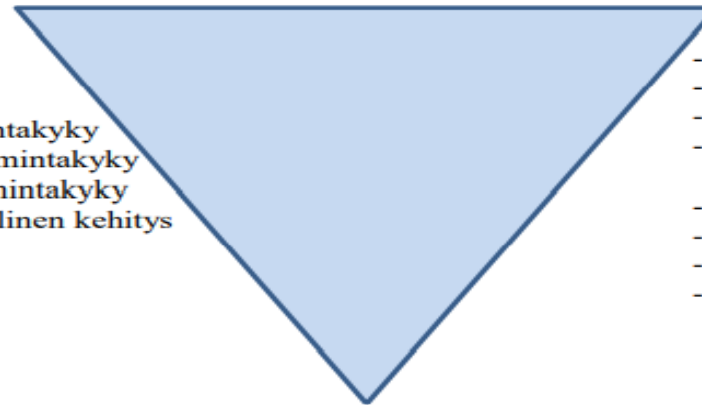
Tulensalo, Kumpulainen & Kekkonen (2017) Monitoimijainen arviointi.
Työpaperissa Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit Osana
Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa, THL
<https://www.julkari.fi/handle/10024/134652>)

Lapsen kokemuksen lisäksi lapsen ja perheen hyvinvoinnin kokonaisuutta tarkastellaan sosiaalisen hyvinvoinnin sekä lapsen terveyden, kasvu ja kehityksen sekä vanhempana toimimisen näkökulmista. Hyvinvoinnin kokonaisuutta tarkasteltaessa keskeinen periaate edelleen on se, että lapsi ja vanhemmat sekä mahdolliset muut lapsen läheiset ovat ensisijaiset ja keskeiset tiedon tuottajat (kuvio 9).

Lapsen terveys, kasvu ja kehitys

- Lapsen vahvuudet
- Lapsen fyysinen terveys ja toimintakyky
- Lapsen psyykinen terveys ja toimintakyky
- Sosiaaliset taidot/sosiaalinen toimintakyky
- Iänmukainen taidollinen ja tiedollinen kehitys

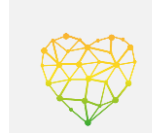
Sosiaalinen hyvinvointi: perhe ja ympäristötekijät

- Lapsen läheisten terveys
- Toimeentulo
- Asuminen ja asuinympäristö
- Perheen historia
- Sosiaalinen ympäristö (ml. verkosto ja yhteisö)
- Palvelut ja lapsen kehitysympäristöt
- Päihteiden käyttö
- Väkivalta

Vanhempana toimiminen ja suhde lapseen

- Vanhemmuuden vahvuudet
- Huolenpito
- Turvallisuudesta huolehtiminen
- Kyky tukea lapsen taitoja ja toimintaa
- Kyky ymmärtää lapsen näkökulmaa
- Tunnesuhteen laatu
- Kyky asettaa asia mukaisia rajoja
- Vanhemman toiminnan pysyvyys ja ennustettavuus

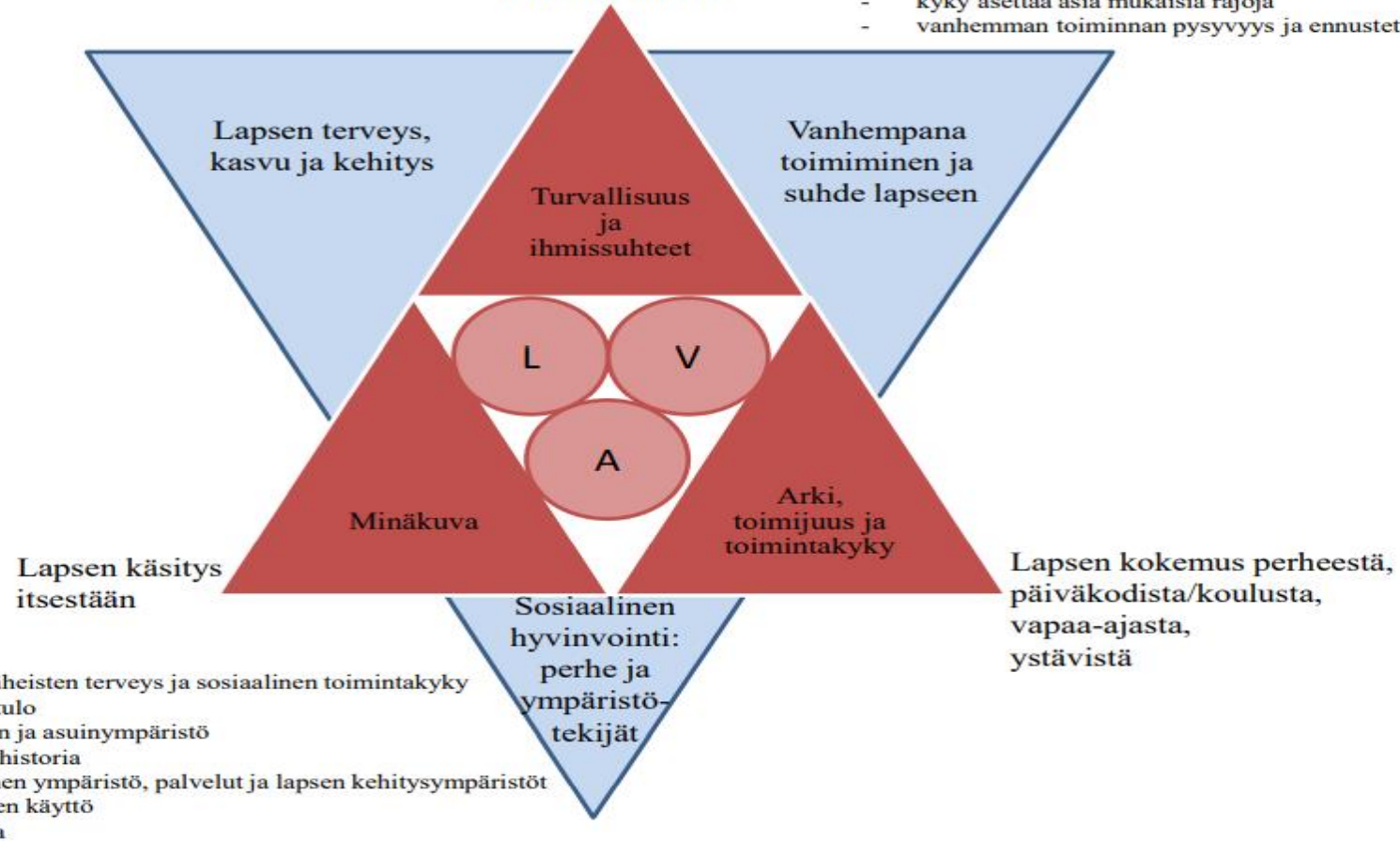
Kuvio 9. Lapsen ja perheen hyvinvoinnin kokonaisuus.

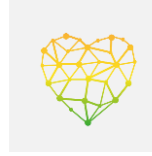
- lapsen vahvuudet
- lapsen fyysinen terveys ja toimintakyky
- psyykkinen terveys
- sosiaaliset taidot/sosiaalinen toimintakyky
- iänmukainen taidollinen ja tiedollinen kehitys

Lapsen kokemus
ihmissuhteista ja
turvallisuudesta

- vanhemmuuden vahvuudet
- huolenpito
- turvallisuudesta huolehtiminen
- kyky tukea lapsen taitoja ja toimintaa
- kyky ymmärtää lapsen näkökulmaa
- tunnesuhteen laatu
- kyky asettaa asia mukaisia rajoja
- vanhemman toiminnan pysyvyys ja ennustettavuus

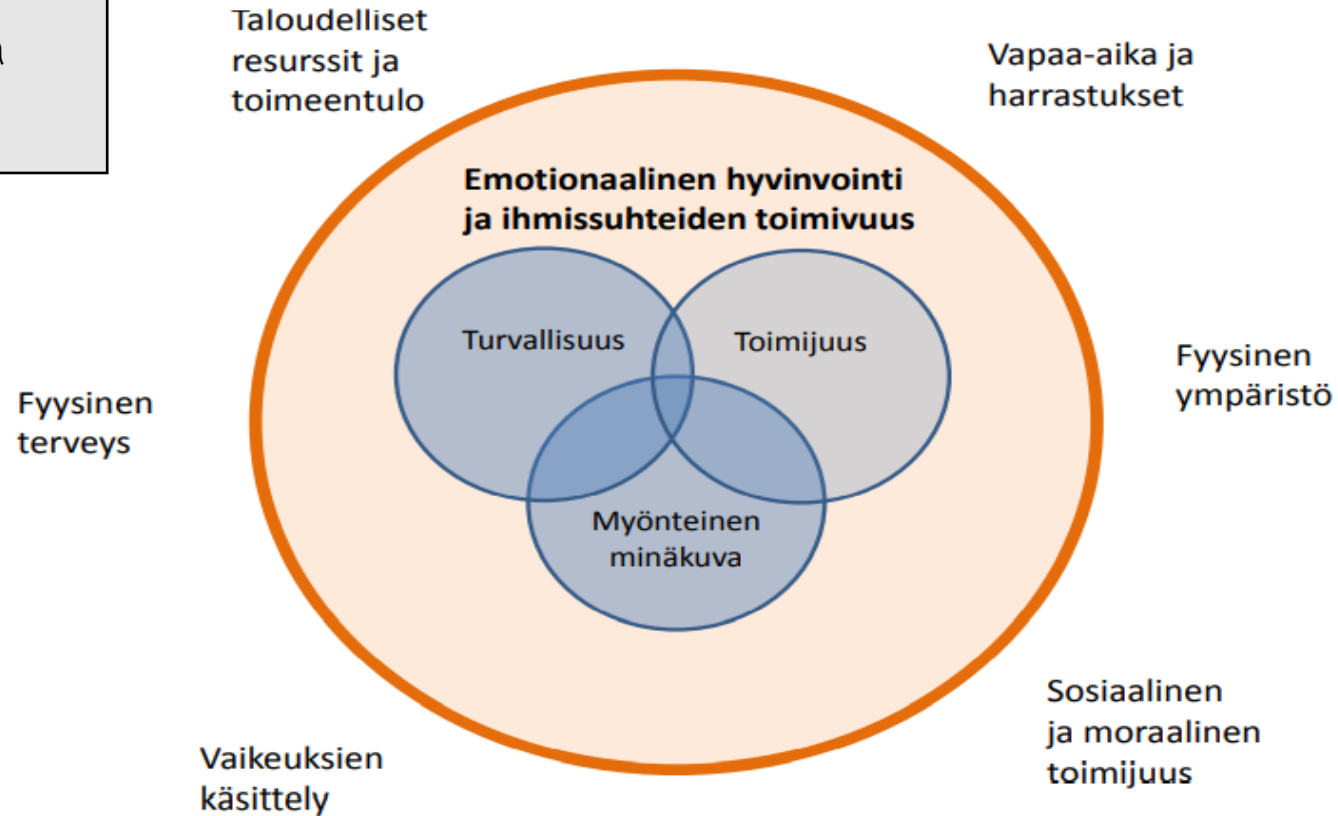

Kuvio 7. Arvioinnin sisällöllinen kokonaisuus.

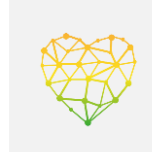
LAPE:ssa muodostetun arvioinnin sisällöllisen kokonaisuuden taustalla

Lapsen subjektiivisen hyvinvoinnin malli

Kuvio 10. Lapsen hyvinvoinnin malli (Fattore, Mason & Watson 2009).

Fattore, Toby & Mason, Jan & Watson, Elisabeth (2009) When Children are Asked About Their Well-being: Towards a Framework for Guiding Policy. Child Indicators Research.

Lapsen subjektiivisen hyvinvoinnin malli

- Toby Fattoren, Jason Masonin ja Elisabeth Watsonin (2009) mukaan lapsille merkityksellisintä koetussa hyvinvoinnissa ovat merkitykselliset suhteet ja tunne-elämän kysymykset. Turvallisuus, positiivinen minäkuva ja toimijuus ovat suhteissa rakentuvat, tärkeimmät hyvinvoinnin osa-alueet.
- Hyvät ja huonot tapahtumat joko rakentavat turvallisuutta, positiivista minäkuvaa ja toimijuutta tai heikentävät niitä. Esimerkiksi positiivinen tunne omasta toimijuudesta rakentuu toisilta ihmisiltä saadun palautteen kautta. Toimijuus on mahdollisuutta vaikuttaa arkipäivän tilanteisiin ja suhteisiin (perheessä, koulussa, asuinyhteisössä).
- Turvallisuus on suojaa hyväksikäytöltä, laiminlyönniltä, väkivallalta, kiusaamiselta ja syrjinnältä omassa vertaisryhmässään ja yhteisössään. Lapsilla on turvallinen koti, jossa he tuntevat olevansa turvassa. Lapset asuvat lapsiystävällisessä ja lapset mukaan ottavassa yhteisössä.
- Positiivisella minäkuvalla viitataan siihen, että lapsi kokee olevansa "ok" tai hyvä ihminen. Tunne itsearvostuksesta on kytköksissä kokemukseen positiivisesta huomioinnista (virallisesta tai epävirallisesta).

Lähde: Yliruka Laura & Kantoluoto, Anne & Heino, Tarja & Laine, Terhi & Hipp, Tiia toim. (2020) Itsenäistymistä ja hyvinvointia tukeva jälkihuolto ja nuorten aikuisten sosiaalityön mallinnus. Osana lastensuojelun VIP-nuoren palvelupolkua, THL.

Lapsen oikeudet

Lapsen oikeudet ovat vahvasti monitoimijaisen arvioinnin viitekehyksen taustalla.

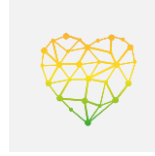

Lapsen oikeuksia arvioinnin periaatteena

Getting it right for every child – National Practice Model, suomennos Päivi Petrelius 2016

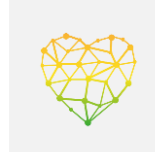
Teoksessa: Tulensalo, Kumpulainen & Kekkonen (2017): *Monitoimijainen arviointi*.

Työpaperissa Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa, THL <https://www.julkari.fi/handle/10024/134652>

Systemisyys ja suhdeperustaisuus arvioinnissa

- Systemisyys = tapa hahmottaa lapsen tilanne osana hänelle tärkeiden ihmissuhteiden ja arjen kokonaisuutta
- Suhdeperustaisuus = pyrkimystä luoda luottamukseen perustuvia suhteita, joiden avulla työntekijöistä, lapsesta ja läheisistä muodostuu lapsen tarpeisiin vastaava, turvallisuutta lisäävä huolta pitävä systeemi
- Systemisyys ja suhdeperustaisuus voisivat luoda yhteistä perustaa koska
 - perheiden elämäntilanteet ja lasten tarpeet rakentuvat monien tekijöiden summana
 - lasten ja nuorten hyvinvoinnin ytimet ja tarpeet liittyvät usein ihmissuhteisiin – turvallisuus, toimijuus, tunne omasta arvosta
 - myös palvelut ovat lapsille ja perheille keskeisesti ihmissuhteita
 - lapselle tärkeät läheiset ihmiset ovat avainasemassa avunsaannin ja arjen tuen näkökulmasta

Monitoimijaisen, systeemisen arvioinnin lähtökohtia

- Luottamus

Luottamuksen rakentaminen on mahdollisuus arviointityöhön, jossa lapsen, nuoren ja läheisten osallisuus toteutuu.

- Suhdeperustaisuus

Suhdeperustainen työskentely on mahdollisuus tavoittaa arvioinnissa lapsen ja nuoren oireilun sekä läheisten avuntarpeen juurisyyt.

- Ymmärrys

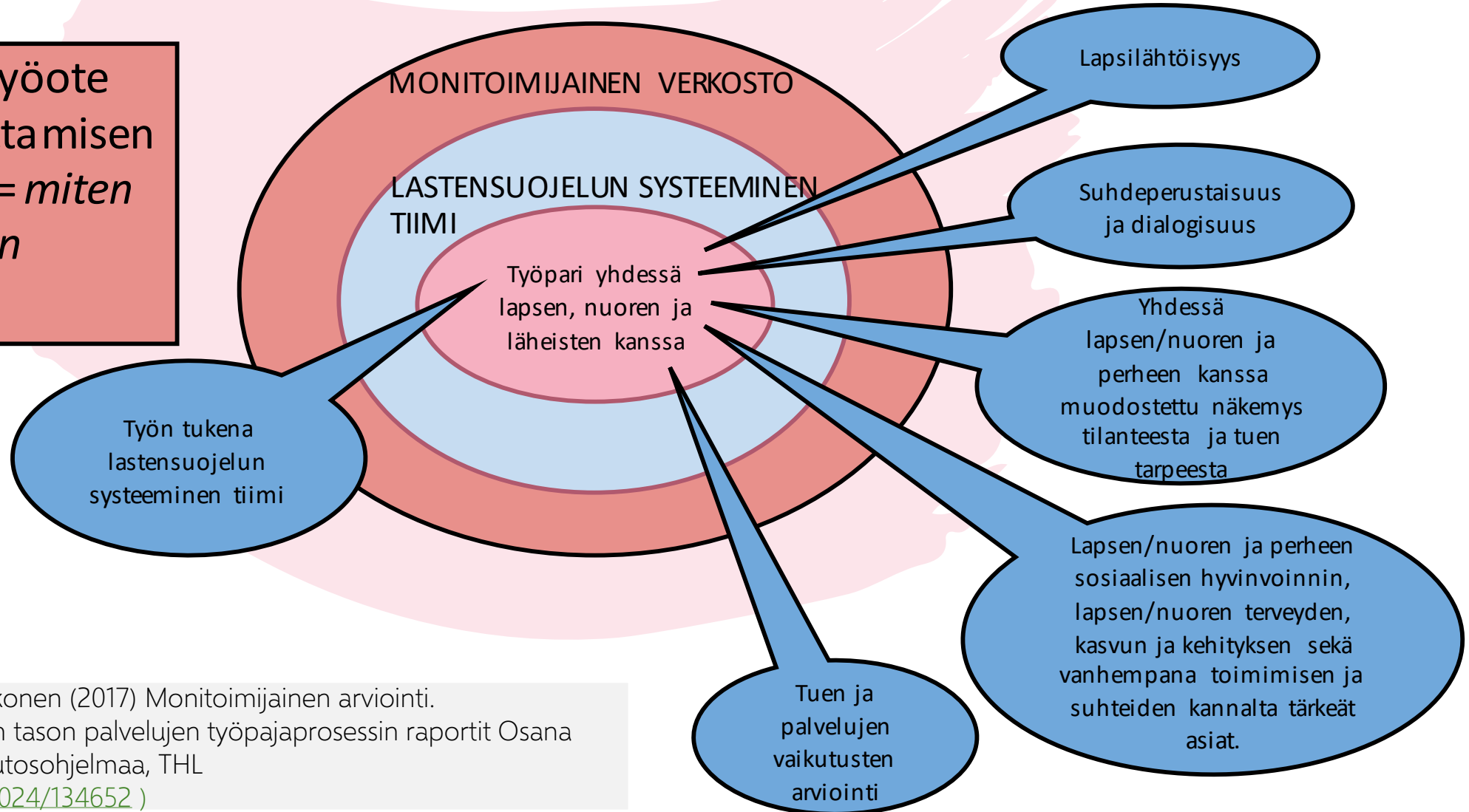
Ymmärrys asiakkaan ja ammattilaisten välillä mahdollistuu kun arviointi toteutuu luottamuksellisena ja suhdeperustaisena työnä.

- Monitoimijaisuus

Monitoimijaisuus on parhaimmillaan ymmärryksen ja osaamisen jakamista.

Monitoimijainen arviointi työskentelymallissa

Systeminen työote
arvioinnin toteuttamisen
viitekehyksenä = *miten*
arvioidaan

Päihteiden käytön arvio alaikäisen lapsen ja nuoren päihdepalvelupolulla kaikissa palveluissa – avuksi työskentelyyn ja yhteistyöhön

Epäily päihteidenkäytöstä

Puheeksiotto sekä voimavarojen ja taustatietojen selvittäminen, nuorten päihdemittari ADSUME

<https://nuortenlinkki.fi/testialue/testit>

Voimavaroja vahvistava interventio raittiille ja kokeilijoille

- myönteisen palautteen antaminen raittiudesta tai pohdintaa satunnaisten kokeilujen syistä
- keskustelua selviämiskeinoista tilanteissa, joissa päihteitä saatetaan tarjota
- keskustelua alkoholin kertakäyttömääristä ja eri määrien vaikutuksista

Nuorten päihteiden käyttö ja päihdehäiriön kehittyminen voidaan nähdä prosessina, jonka vaiheita ovat

- raittius
- kokeiluluonteinen päihteiden käyttö
- säännöllinen (”sosiaalinen”) päihdekäyttö
- päihteiden ongelmallinen käyttö (käytön seurauksena ilmenevät tapaturmat, riidat, väkivaltainen käytös, harkitsemattomat seksuaalisuhteet ja alkoholin kohdalla suuret käyttöannokset)
- päihdehäiriö (haitallinen käyttö ja riippuvuus).

Varhaisen puuttumisen kulmakiviä

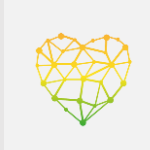
- luottamuksellisen suhteen luominen
- yhteinen pohtiminen ja reflektio
- yhteisymmärrys päihteiden käyttöön liittyvästä huolesta
- nuoren asenteiden, itsenäisyyden, motivaation ja tiedon
- tunnistaminen
- nuoren voimavarojen tunnistaminen
- varautuminen nuoren vastarintaan
- arvostaminen, hyväksyntä ja empatia
- ymmärretyksi ja kuulluksi tuleminen, huomion saaminen

LÄHDE, TUTUSTU!

Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät

opiskeluterveydenhuollossa, THL

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131873/URN_ISBN_978-952-302-722-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

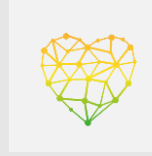
ARVOA®-menetelmän lomakkeet

ARVOA®- menetelmä

Lomakkeet

ARVOA®-menetelmässä on kuusi arviointilomaketta

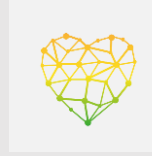
- 1. Työntekijän arvio lapsen toimintakyvystä
- 2. Työntekijän arvio aikuisen toimintakyvystä
- 3. Työntekijän arvio lapsen huolenpidosta ja kohtelusta
- 4. Lapsen itsearviointilomake
- 5. Lapsen itsearviointilomake sijaishuollossa
- 6. Aikuisen itsearviointilomake

Työskentelymallin työkalupakki

Kokemusasiantuntijanäkemys päihdetyöskentelyyn

MOKE:n yhteiskehittämisen prosessi –työpajat nuorten
kokemusasiantuntijoiden kanssa ja tapaaminen
kokemusasiantuntijavanhemman kanssa, marraskuu 2021

MOKE:n yhteiskehittämisen prosessi –työpajat nuorten kokemusasiiantuntijoiden kanssa ja tapaaminen kokemusasiiantuntijavanhemman kanssa, marraskuu 2021

Kokemusasiiantuntijoiden terveisinä päihdetyöskentelyyn

- Päihteillä oireilun juurisyiden sensitiivinen selvittäminen ja työstäminen
- Koko perheen kanssa työskentely
- Asiakkaan kohtaamisen ja osallisuuden tärkeys
- Kokonaistilanteen huomioiminen, erityisesti perheen vuorovaikutussuhteiden ja tunnetyöskentelyn huomioiminen
- Toiveikkuuden luominen

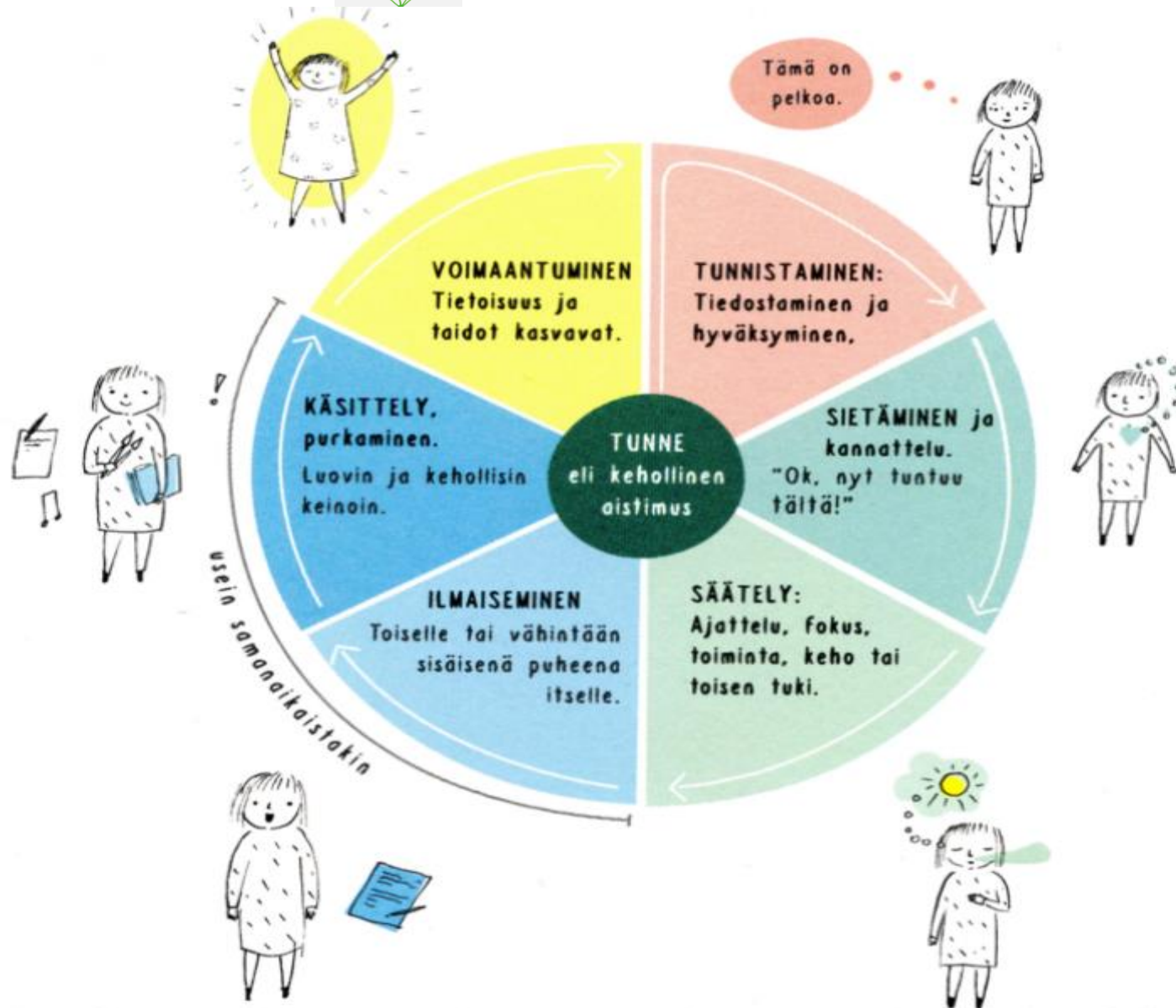

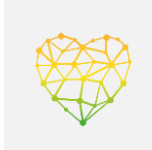
Kokemusasiantuntijuutta ja vertaistukea, niin nuorille kuin vanhemmillekin, olisi tärkeää jatkossa hyödyntää päihdetyöskentelyssä.

Pohdittaessa vanhemman kanssa työskentelyä on tärkeää huomioida lapsen ja nuoren tunnetaitojen tukeminen, lapsen ja nuoren toivon vahvistaminen, toiveikkaus ja kannustava vuorovaikutus.

Näin voidaan lisätä myös vanhemman ymmärrystä päihteillä oireilun juurisyistä.

Lapsen toivon vahvistaminen: Toiveikkuus

”Ei vain ajatus, ei vain tunne, ei vain toive tai odotus – vaan paljon muuta. Toiveikkuus on tavoitteita, tahtoa ja ”suunnistuskykyä” menestykseen. Ihminen, jolla on korkea toiveikkuus, omaa tavoitteita, motivaatiota ja päättäväisyyttä myös vastoinkäymisten kohtaamiseen.”

Toiveikkuutta voidaan sekä mitata että lisätä.

- Alhainen tahto: tarvitsemme muiden ihmisten tukea ja tsemppausta – lainataan tahtoa!
- Alhainen suunnistuskyky: tarvitsemme muiden ihmisten tukea strategiseen suunnitteluun.

Toiveikkuus auttaa itsesäätelyyn ajatusten, tunteiden ja myös käyttäytymisen tasolla. Joskus toiveikkuutta täytyy lainata toisilta, kunnes sen löytää itsestään.

Lähde: Hellman & Gwinn 2018

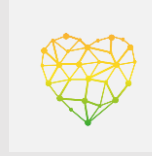
Kannustava vuorovaikutus

Rakentuu kolmeen toisiaan täydentävään aikuisen ja lapsen väliseen vuoropuheluun.

Tunnepohjainen dialogi keskittyy lapsen tunne-elämän kehitykseen ja vahvistaa lapsen yleisiä vuorovaikutustaitoja. Se luo perustan luottamukselle ja inhimillisyydelle.

Merkityksiä luova dialogi liittyy lapsen ajattelun ja oppimisen kehitykseen. Lapsi kiinnostuu ympäristöstään ja oppii ymmärtämään sitä.

Säatelevän dialogin avulla lapsi saa tukea ja ohjausta sosiaalisten taitojen ja moraalin kehittymiseen. Säatelevä dialogi on pohja itsesäätelylle ja -kontrollille sekä empatian kehittymiselle muita kohtaan.

Työntekijöiden arvio työskentelymallista asiakkaan polun piirtämistä hyödyntämällä.

Kuvataan nykytila (polku A); miten työskentely todennäköisesti olisi mennyt ja kokeilussa tapahtunut työskentelyn mukainen polku (polku B).

Seuraavalla dialla esimerkkinä Tullas –hankkeen päihdepaketin rukkas-ryhmän tekemä piirroskuva.

Polku A: 15-vuotiaan nuoren päihteidenkäytöstä nousee huoli nuorisotoimessa

Nuorisotoimen työntekijälle herää huoli nuoren päihteidenkäytöstä. Hän kertoo nuorelle sekä nuoren vanhemmille siitä, että hän joutuu virkansa puolesta tekemään lastensuojeluilmoituksen

Lastensuojeluilmoitus otetaan vastaan ensiarvioinnissa josta ollaan perheeseen yhteydessä ja kutsutaan virastotalolle tapaamiseen. PTA aloitetaan

Alkutapaamisen jälkeen nuori ohjataan nuorisotasemalle päihdekartoitukseen sekä sovitaan säännöllisistä seulakäynneistä. Kartoituksen yhteydessä nuori täyttää eri lomakkeita. Keskustellaan nuoren kanssa päihteidenkäytöstä

3:kk:n jälkeen tavataan nuori ja vanhemmat uudestaan jolloin todetaan, että nuori on käynyt sovitusti seulassa, joka oli puhdas. Suurempaa huolta nuoren päihteidenkäytöstä ei ole. PTA:n jälkeen asiakkuutta ei aloiteta

6 kk:n päästä tulee uusi lastensuojeluilmoitus, nuori ottanut yliannostuksen. Tehdään kiireellinen sijoitus. Sijoitus on perheelle iso kriisi ja he kokevat jääneensä vaikeassa tilanteessa yksin.

Polku B:

Nuorisotoimen työntekijälle herää huoli nuoren päihteidenkäytöstä. Nuorisotoimen työntekijä kutsuu nuoren sekä hänen vanhempansa nuorisotalolle keskustelemaan tilanteesta

Nuorisotoimen työntekijä sopii nuoren ja perheen kanssa siitä, että ottaa yhteyttä nuorisotasemaan ja sopii sinne tapaamisen yhdessä nuoren ja perheen kanssa.

Yhdessä nuoren ja perheen kanssa pohditaan nuoren tilannetta ja perheen keskinäisiä suhteita. Keskusteluissa käy ilmi, että koko perheen tilanne on hyvin kuormittunut jonka vuoksi päädytään yhdessä ottamaan yhteyttä sosiaalitoimeen.

Järjestetään yhteinen tapaaminen, johon osallistuvat nuori, perhe nuorisotoimen sekä nuorisotaseman työntekijät ensiarvioinnin sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan lisäksi. Pohditaan yhdessä mistä tuesta jokainen perheenjäsen hyötyy ja perheenjäsenet valitsevat, mikä palvelu sopii heille parhaiten. Avataan SHL:n mukainen asiakkuus.

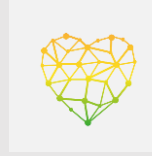
Vanhemmat käyvät yhdessä vertaisryhmässä, nuori tapaa soisaaliohjaajaa ja koko perhe käy harvakseltaan nuorisotasemalla, joihin tapaamisiin myös vastuusosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja sekä kokemusasiantuntija osallistuvat. Perhe kokee saaneensa riittävästi tukea oikeaan aikaan

Polku A: Tavanomainen lastensuojelun avohuollon työskentely päihteillä oireilevan lapsen/nuoren tilanteessa

Polku B: Monitoimijaisen päihdetyöskentelyn mukainen työskentely lastensuojelun avohuollossa päihteillä oireilevan lapsen/nuoren tilanteessa

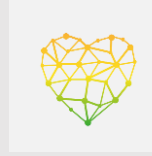

Lapsen/nuoren ja vanhempien arvio työskentelymallista?

Sovittava yhdessä lastensuojelun avohuollon työryhmän kanssa.

Ehdotus seuraavalla dialla.

Lapsen/nuoren ja vanhempien arvio lastensuojelun avohuollon ja peruspalvelun yhteisen päihdetyöskentelyn kokeilussa

Kokemusasiantuntijoiden terveisinä päihdetyöskentelyyn

- Päihteillä oireilun juurisyiden sensitiivinen selvittäminen ja työstäminen
- Koko perheen kanssa työskentely
- Asiakkaan kohtaamisen ja osallisuuden tärkeys
- Kokonaistilanteen huomioinen, erityisesti perheen vuorovaikutussuhteiden ja tunnetyöskentelyn huomioiminen
- Toiveikkuuden luominen

Kysymykset lapselle/nuorelle ja vanhemmille, kirjataan avoimet vastaukset

- Koetko, että työskentelyn aikana käsiteltiin sitä, mistä päihteillä oireilu johtuu?
- Työskenneltiinkö koko perheen kanssa?
- Koetko, että työskentelyssä sinut kohdattiin ja osallisuudestasi työskentelyssä huolehdittiin?
- Huomioitiinko perheenne vuorovaikutussuhteet ja keskinäiset tunteet?
- Luotiinko työskentelyssä toiveikkuutta?

Tulevaisuuden lastensuojelu

www.socca.fi – Tulevaisuuden lastensuojelu -hanke

@tulevaisuudenlastensuojelu

@tulevaisuudenls